

سرمقاله

فاطمه میر حسن پور واحدی (سونا)
sonamirhasanpur@gmail.com

ضروری بود و از این رو در دستور کار تمامی اقشار قرار گرفت. در سطح دولتی با گشایش دار الفنون، اعزام دانشجویان به اروپا و مشابه سازی نسبی سیستم اداری کشور با اروپا، تحولات آموزشی و هنری و راه اندازی مطبوعات و.. و در سطح غیر دولتی نیز اهالی فرهنگ و هنر تا آنجا که امکانش را داشتند، در جهت تحول جدی حرکت کردند. اولین ترجمه ها، اولین نمایشنامه ها، اولین رمانها، و..

نخبگان مناطق شمال ارس که هنوز روحا خود را ایرانی می دانستند و دشواری پذیرش کنترل اربابان جدید آنان را شهروندان نامطمئن روسیه ی تزاری ساخته بود، در کنار رونق اقتصادی ای که بعدها بازار نفت در این منطقه ایجاد کرد، شرایطی را تجربه کردند که در آن هم سیستم محافظه کار قاجار دیگر نظارت و کنترل سابق را نداشت و هم

بی شک مهمترین دستاورد تمامی ایرانیان بعد از دو دوره جنگ با روسیه ی تزاری در قرن نوزدهم؛ نوسازی بوده است. آذربایجان به علت حضور در خط مقدم این جبهه و صد البته آسیب پذیرتر بودن، بیشترین تأثیر را از این واقعه تجربه کرده و ضرورت نوسازی را در تمامی ابعاد اجتماعی، فرهنگی- هنری، سیاسی و آموزشی و ... لمس نموده است. سیستم استبدادی سلطنت و تمرکز قدرت در شخص سلطان هر گونه تحرک و خلاقیت و نوسازی را فقط در کنترل می پذیرفت. از این رو هرگونه نوآوری منوط به اجازه ی دربار بود و صد البته سیستم محافظه کار دربار، با روحیه ی تحول خواه و انقلابی نوسازی، تضاد محتوایی داشت. البته این تضاد محتوایی، مانع توافق نیروهای درباری و غیر درباری، دولتی و غیر دولتی در ضرورت ماهوی نوسازی نبود. نوسازی